

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 311/08-39

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. apríla 2009 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Jána Lubyho a Ladislava Orosza o sťažnosti Mgr. I. P., P., zastúpeného advokátom JUDr. P. P., P., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 12 CoE 6/2007 z 29. apríla 2008 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Mgr. I. P. podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 12 CoE 6/2007 z 29. apríla 2008 p o r u š e n é b o l i .

2. Uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 12 CoE 6/2007 z 29. apríla 2008 z r u š u j e a v e c v r a c i a n a d ě l š i e k o n a n i e .

3. Krajský súd v Prešove je p o v i n n ý uhradiť Mgr. I. P. trovy konania v sume 223,46 € [(slovom dvestodvadsaťtri eur a štyridsaťšesť centov (6 732 Sk)] na účet jeho právneho zástupcu JUDr. P. P., P., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. júna 2008 doručená sťažnosť súdneho exekútora Mgr. I. P., P. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. P. P., P., ktorou namietal porušenie základného práva o zákaze nútených prác alebo nútených služieb podľa čl. 18 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 4 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 12 CoE 6/2007 z 29. apríla 2008, ktorým potvrdil uznesenie Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 23 Er 5737/01 z 26. marca 2007 vo výroku o trovách exekúcie.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že V., a. s., so sídlom v B. (ďalej len „oprávnená“), 26. novembra 2001 podala proti F., s. r. o, so sídlom v P. (ďalej len „povinný“), návrh na vykonanie exekúcie o vymoženie sumy 199 077 Sk s prísl., ktorý bol sťažovateľovi ako súdnemu exekútorovi doručený 30. novembra 2001.

Okresný súd poveril sťažovateľa vykonaním exekúcie na vymoženie pohľadávky oprávnenej spolu s úrokom a trovami exekúcie. Na základe uvedeného návrhu a poverenia č. 5707 030304 * zo 14. decembra 2001 začal sťažovateľ v predmetnom exekučnom konaní vykonávať jednotlivé úkony.

Oprávnená podala 17. februára 2005 návrh na zastavenie exekúcie, následne sťažovateľ podal okresnému súdu „*žiadosť o rozhodnutie v exekučnom konaní spolu s Vyčíslením trov exekúcie*“, ktorá bola okresnému súdu doručená 8. apríla 2005.

Po uskutočnení viacerých úkonov týkajúcich sa zmeny na strane oprávneného účastníka exekučného konania (oznámenie oprávneného o zmene oprávneného z 24. januára 2006, oznámenie o zmene účastníka na strane oprávneného zo 17. mája 2006), okresný súd uznesením sp. zn. 23 Er 5737/01 z 21. februára 2007 nepripustil, aby „*z xekučného konania vystúpil oprávnený V. a aby do konania namiesto neho ako oprávnený vstúpil S., a. s. a súd vyhlásil exekúciu za neprípustnú*“. Následne okresný súd uznesením sp. zn. 23 Er 5737/01 z 26. marca 2007 zastavil exekúciu s odkazom na zákonom predpokladaný dôvod vyplývajúci zo zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) a sťažovateľovi nepriznal náhradu trov exekúcie.

Okresný súd v odôvodnení označeného uznesenia uviedol, že exekúciu zastavil z dôvodu zániku oprávnenej a povinného bez právneho nástupcu, čo predstavuje zákonný dôvod, pre ktorý nemožno exekúciu vykonať. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil s poukazom na v tom čase platné znenie § 203 Exekučného poriadku.

Na základe odvolania sťažovateľa proti výroku uznesenia okresného súdu sp. zn. 23 Er 5737/01 z 26. marca 2007, ktorým mu nepriznal náhradu trov konania, krajský súd ako súd odvolací uznesením sp. zn. 12 CoE 6/2007 z 29. apríla 2008 rozhodol tak, že potvrdil uznesenie okresného súdu sp. zn. 23 Er 5737/01 z 26. marca 2007 v napadnutej časti, t. j. vo výroku o trovách exekúcie, a zároveň nepriznal účastníkom náhradu trov odvolacieho konania.

Namietaným uznesením došlo podľa názoru sťažovateľa k porušeniu jeho označených práv. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, sťažovateľ túto časť sťažnosti

odôvodnil poukazujúc okrem iného na to, že „*Ako súdny exekútor som vykonával exekučnú činnosť na základe zákona a na návrh oprávneného. Vykonávať exekučnú činnosť na základe tohoto návrhu som ako štátom splnomocnená osoba odmietnuť nemohol a vo veci som konať musel.*“.

Sťažovateľ ďalej spochybňuje skutočnosť, že by mal všetky náklady vynaložené v súlade so zákonom a účelne, ktoré počas exekúcie vznikli, znášať on sám, keď si iba konal svoju zákonom ustanovenú povinnosť.

V súvislosti s tým sťažovateľ zdôrazňuje, že je štátom určenou a splnomocnenou osobou na vykonávanie núteného výkonu súdnych a iných rozhodnutí vykonávať exekučnú činnosť, a preto ako štátom splnomocnená osoba nemohol odmietnuť vo veci konať, ale konať musel. Exekútor musí vykonávať exekučnú činnosť nezávisle a nestranne, zákon mu okrem iného ustanovuje obmedzenia, pokiaľ ide o vykonávanie iných činností, najmä nesmie podnikat' alebo pracovať v pracovnom pomere. Za toto obmedzenie inej zárobkovej činnosti mu zákon ako protiváhu ustanovuje, že má zo zákona daný nárok na odmenu, na náhradu hotových výdavkov a na náhradu za stratu času, a v spojitosti s tým sťažovateľ poukazuje na § 196 Exekučného poriadku.

Namietané uznesenie je podľa sťažovateľa nezákonné a neústavné aj z dôvodu, že vychádzalo z nesprávneho ponímania zákonného postavenia súdneho exekútora v exekučnom konaní. Podľa sťažovateľa je súdny exekútor v exekučnom konaní v postavení „zástupcu štátu“, resp. „štátneho orgánu“, ktorý len vykonáva prenesenú pôsobnosť, ktorá patrí štátu a ktorú štát zveril súdnemu exekútorovi. Súdny exekútor je v exekučnom konaní nie v postavení podnikateľa ani osoby, ktorá poskytuje právne služby. Vykonávanie exekučnej činnosti je svojím významom výkonom verejnej moci a v súvislosti s jej výkonom má exekútor postavenie verejného činiteľa (§ 5 Exekučného poriadku). Preto musí mať podobne ako iná štátna inštitúcia zabezpečené aspoň minimálne podmienky na výkon svojej činnosti.

Podľa sťažovateľa napadnutým uznesením krajský súd tým, že mu nepriznal nárok na náhradu trov exekúcie, porušil „*moje právo vlastníť majetok (čl. 20 ods. 1 Ústavy a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd), nakoľko počas trvania exekúcie musel znášať z vlastného majetku hotové výdavky, ktoré počas exekúcie vznikli a po vykonaní exekúcie som dôvodne očakával ich náhradu, ako aj odmenu, ktorá mi priznaná nebola.*

Dávam do pozornosti, že povinnosťou súdneho exekútora je vykonávať exekúciu v súlade so zákonom, nie zodpovedať či garantovať skutočné vymożenie pohľadávky. Súdny exekútor nemá povinnosť vymôcť pohľadávku, ale má povinnosť vymáhať pohľadávku oprávneného na jeho návrh v súlade so zákonom.

Skutočnosť, že pohľadávka nebola vymožená v dôsledku neskoršieho zrušenia exekučného titulu súdom, je objektívnou skutočnosťou, čo súdny exekútor nemôže žiadnym spôsobom ovplyvniť.“. Je toho názoru, že aj v prípade zastavenia exekúcie mu odmena patrí, pretože svoju prácu vykonal. Ďalej sa odvoláva na nález Ústavného súdu Českej republiky II. ÚS 372/04, ktorý konštatoval, že „pokiaľ súdny exekútor vykonáva svoju činnosť rozhodnutím súdu fakticky bez odmeny, je podrobený nútenej práci.“.

Sťažovateľ je toho názoru, že „*exekučný poriadok je potrebné vykladať a aplikovať ústavne konformne (čl. 152 ods. 4 ústavy SR), a to so zreteľom na právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (IV. ÚS 1/02).*

Podľa čl. 144 ods. 1 Ústavy SR sú sudcovia pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom.“.

Podľa sťažovateľa «*krajský súd v danom prípade nerešpektoval toto ustanovenie, keď neaplikoval ustanovenia Exekučného poriadku ústavne konformne s Ústavou a medzinárodnými zmluvami.*

V právnom štáte niet významnejších právnych otázok, ako sú otázky ochrany základných práv a slobôd, pretože v právnom poriadku niet významnejších práv, ako sú základné práva a slobody. Povinnosťou štátnych orgánov je zabezpečiť dosiahnuteľnosť ich

uplatnenia nositeľom ústavou priznaného práva (Nález Ústavného súdu SR sp. zn.: PL. ÚS 26/95).

Vzhľadom na vyššie uvedené prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu navrhujem, aby Ústavný súd SR túto sťažnosť prijal na ďalšie konanie a aby v predmetnom konaní vydal nasledovný nález:

„Uznesením Krajského súdu v Prešove, sp. zn.: 12 CoE 6/2007 zo dňa 29. 04. 2008 bolo porušené základné právo sťažovateľa nebyť podrobený povinným prácam garantované čl. 18 ods. 1 Ústavy SR a čl. 4 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Uznesením Krajského súdu v Prešove, sp. zn.: 12 CoE 6/2007 zo dňa 29. 04. 2008 bolo porušené základné právo sťažovateľa vlastníť majetok garantované čl. 20 ods. 1 Ústavy SR a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Uznesením Krajského súdu v Prešove, sp. zn.: 12 CoE 6/2007 zo dňa 29. 04. 2008 bolo porušené základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Uznesenie Krajského súdu v Prešove, sp. zn.: 12 CoE 6/2007 zo dňa 29. 04. 2008 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi sa priznáva náhrada trov konania.».

Ústavný súd sťažnosť prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 311/08-16 z 24. septembra 2008 ju prijal na ďalšie konanie.

Sťažovateľ a krajský súd ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne zasadnutie. Ústavný súd vzhľadom na to, že dospel k záveru, že od tohto ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania.

Krajský súd sa k veci vyjadril 20. októbra 2008 takto:

„Návrh na začatie exekúcie podala V., so sídlom v B. Povinným bol F., spol. s. r. o., ktorý v priebehu súdnej exekúcie dňa 3. 6. 2005 bol vymazaný z obchodného registra. Výmaz obchodnej spoločnosti bol bez právneho nástupníctva.

V. oznámila okresnému súdu dňa 19. 9. 2006 postúpenie pohľadávky postupníkovi V., a. s. v likvidácii. Preto podľa § 37 ods. 3 Exekučného poriadku po oznámení postúpenia pohľadávky súd mal pokračovať v exekúcii pre vymoženie pohľadávky už pre oprávneného V., a. s.. Keď V., a. s., oznamoval exekútorovi, že postúpil pohľadávku z exekúcie na S., a. s., tak S., a. s. B., uviedla, že nie je účastníkom konania na strane oprávneného. Nenadobudla pohľadávku od spoločnosti V. proti povinnému F., s. r. o., pretože povinný bol vymazaný z obchodného registra. Preto oprávneným v tejto veci je naďalej V., a. s.. Okresný súd na to reagoval uznesením zo dňa 21. 2. 2007 a nepripustil, aby z exekučného konania vystúpila V., a. s., so sídlom v B., a do konania namiesto oprávneného vstúpila S., a. s.. Súd vyhlásil exekúciu za neprípustnú, pretože oprávnený, v tomto prípade už V., a. s., ako aj povinný zanikli výmazom z obchodného registra.

Spoločnosť V., a. s., bola vymazaná z obchodného registra bez právneho nástupcu ku dňu 18. 6. 2003. Povinný bol vymazaný z obchodného registra 3. 6. 2005 takisto bez právneho nástupcu. Ak zanikli oprávnený aj povinný bez právneho nástupcu, nie je možné rozhodovať o nároku súdneho exekútora na odmenu, pretože neexistujú subjekty, ktoré je možné zaviazat' na vyplatenie odmeny súdnemu exekútorovi. Okresný súd správne rozhodol, ak náhradu trov konania účastníkom nepriznal. Aj keď ustanovenie § 200 ods. 2 Exekučného poriadku hovorí o tom, že ak súd rozhodne o zastavení exekúcie, rozhodne o tom, kto a v akej výške platí trovy exekúcie, nie je možné v tejto veci zaviazat' tretiu osobu, a to štát na náhradu trov exekúcie, pretože Slovenská republika nebola účastníkom exekučného konania. Účastníkmi exekúcie boli iné subjekty, a to oprávnený - pôvodne V., neskôr V., a. s., a povinný – F., s. r. o., ktoré subjekty v priebehu exekúcie zanikli bez právneho nástupníctva. Okresný súd rozhodol správne, ak nepriznal náhradu trov exekúcie súdnemu exekútorovi.

Krajský súd potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti, nakoľko rozhodnutie okresného súdu bolo správne.

Exekútor poukazuje na nepreskúmateľnosť rozhodnutia o zastavení exekúcie, keď súd konštatoval, že obaja účastníci konania ako právne subjekty zanikli. Krajský súd v tejto veci

odkazuje na predchádzajúce uznesenie Okresného súdu Prešov zo dňa 21. 2. 2007, že neprípúšťa, aby z exekučného konania vystúpil oprávnený V. a aby do konania namiesto neho vstúpil oprávnený S., a. s. a vyhlasuje exekúciu za neprípustnú. V dôvodoch tohto rozhodnutia sa uvádza, že oprávnený po V. V., a. s., ako aj povinný zanikli výmazom z obchodného registra. Toto rozhodnutie je právoplatné. Na základe tejto skutočnosti podľa § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku č. 233 mohlo byť vydané len uznesenie o zastavení exekúcie. Rozhodnutie o zastavení exekúcie zo dňa 26. 3. 2007 vychádza z predchádzajúcich dôvodov rozhodnutia z 21. 2. 2007 o vyhlásení exekúcie za neprípustnú. Námietky súdneho exekútora na nepreskúmateľnosť rozhodnutia o zastavení exekúcie sú nedôvodné.

Preto okolnosti uvádzané navrhovateľom v ústavnej sťažnosti považujeme za nedôvodné a predmetnú sťažnosť navrhujeme zamietnuť.“

Sťažovateľ v reakcii na vyjadrenie (stanovisko) krajského súdu z 27. novembra 2008 uviedol, že trvá na dôvodoch, ktoré uviedol vo svojej sťažnosti, a na výroku nálezu, ktorý uviedol vo svojej sťažnosti z 23. júna 2008.

Nesúhlasí s názorom krajského súdu, keď uvádza:

„Okresnému súdu v Prešove bola doručená žiadosť oprávneného – V. dňa 08. 04. 2005.

Okresný súd v Prešove rozhodol o neprípustnosti exekúcie až dňa 21. 02. 2007, teda takmer dva roky od predloženia žiadosti. Týmito prieťahmi v konaní došlo k situácii, že spoločnosť V., a. s. medzitým zanikol a súd dokonca vydaným uznesením rozhodoval o pristúpení účastníka, ktorý v dobe vydania rozhodnutia bol už vymazaný z Obchodného registra, a teda právne už ani neexistoval. (!)

Podľa odôvodnenia tohto rozhodnutia a obsahu spisu však ani neboli splnené podmienky na pristúpenie spoločnosti V., a. s., do konania.

Takéto rozhodnutie je nezákonné a považujem ho za účelové.

Výrok Uznesenia Okresného súdu v Prešove zo dňa 21. 02. 2007 je taktiež v priamom rozpore s odôvodnením tohto uznesenia, keď súd výrokom stanovil, že neprípúšťa, aby z exekučného konania vystúpil oprávnený (V.). Z odôvodnenia tohto výroku/ rozhodnutia je potom však zrejmé, že súd takúto zmenu pripustil, a že na miesto doterajšieho oprávneného vstúpil nový oprávnený - spoločnosť V., a. s.

Toto nezákonné rozhodnutie, proti ktorému som nemohol podať opravný prostriedok, malo priamy vplyv na rozhodnutie o trovách konania.

Poukazujem aj na ust. § 37 ods. 5 Exekučného poriadku: Ak súd zmenu účastníkov konania nepripustí, pokračuje exekútor v konaní s pôvodnými účastníkmi.

Súd výrokom stanovil, že nepripúšťa, aby z exekučného konania vystúpil oprávnený, a preto je potrebné pokračovať v konaní s pôvodným oprávneným.

Čo sa týka náhrady trov exekúcie, dávam do pozornosti Nález ÚS, už citovaný v ústavnej sťažnosti: Výklad právneho predpisu nesmie obmedzovať, resp. brániť v reálnom uplatnení základného práva. Medzera v právnej úprave nemôže mať za následok porušenie základného práva sťažovateľa garantovaného v Ústave Slovenskej republiky, V takomto prípade je potrebné použiť taký výklad, ktorý by základné právo nielenže neporušoval, ale naopak garantoval.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podstatou sťažovateľových námietok (t. j. predmetom sťažnosti) bolo tvrdenie, že uznesením krajského súdu sp. zn. 12 CoE 6/2007 z 29. apríla 2008 došlo k porušeniu ním označených práv tým, že krajský súd potvrdil uznesenie okresného súdu sp. zn. 23 Er 5737/01 z 26. marca 2007, ktorým bola exekúcia zastavená a ktorým sťažovateľovi náhradu trov exekúcie nepriznal. V tejto súvislosti namieta porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu krajským súdom.

1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu

Podľa tvrdenia sťažovateľa krajský súd porušil jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru predovšetkým tým, že nechránil a nezabezpečil tieto jeho práva podľa zákonného predpisu pri uplatňovaní jeho práva na priznanie náhrady trov exekúcie v rámci núteného výkonu rozhodnutia – exekúcie, a to výkladom a aplikáciou príslušného právneho predpisu, ktorý nie je ústavne konformný (čl. 152 ods. 4 ústavy).

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. Obdobne čl. 6 ods. 1 dohovoru zahŕňa „právo na súd“, to znamená právo začať konanie na súde v „občianskoprávných veciach“ ako jeden z jeho aspektov. K nemu pristupujú záruky ustanovené čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu, zloženie súdu a vedenie procesu. Kvalita procesu zahrnutá v práve na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6

ods. 1 dohovoru je zabezpečená zárukami procesného a inštitucionálneho charakteru (III. ÚS 136/03).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je v zásade oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Ústavný súd podľa svojej ustálenej judikatúry nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01) a majú za následok porušenie základných práv a slobôd. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02). Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách.

Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je daná v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve (I. ÚS 225/03).

Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru označeným uznesením krajského súdu, ústavný súd predovšetkým konštatuje, že v danej veci nebola vylúčená právomoc všeobecných súdov.

V právomoci ústavného súdu zostalo následne iba posúdenie, či účinky výkonu právomoci krajského súdu v súvislosti s jeho sťažnosťou napadnutým rozhodnutím o odvolaní sú zlučiteľné s označeným článkom ústavy a dohovoru.

Podstatou argumentácie sťažovateľa je okrem iného tvrdenie, že vzhľadom na ustanovenie § 196 Exekučného poriadku patrí exekútorovi odmena za výkon exekučnej činnosti, a ak krajský súd sťažovateľovi náhradu trov exekučného konania nepriznal, porušil tým zákon a jeho označené práva podľa ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu. V tejto súvislosti namieta správnosť rozhodovania o pristúpení účastníka do konania v čase, keď bol už vymazaný z obchodného registra, a teda právne už ani neexistoval.

Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a aj práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je nepochybne aj nárok na náhradu trov konania. Tento nárok však možno uplatniť a priznať len v súlade s čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy, t. j. za splnenia zákonných predpokladov na jeho priznanie, ktoré sú obsiahnuté v príslušných procesných poriadkoch; v posudzovanom prípade to je Exekučný poriadok.

Ústavný súd preto posúdil z hľadiska ústavnej akceptovateľnosti napadnuté uznesenie krajského súdu, ktorý svoje rozhodnutie odôvodnil takto:

„Proti uzneseniu okresného súdu v časti výroku o trovách konania podal odvolanie súdny exekútor. Žiadal priznať náhradu hotových výdavkov aj odmeny exekútora podľa vyhlášky č. 288/1995 Zb.. Súdne rozhodnutie je nepreskúmateľné pre dôvody, prečo nebola priznaná odmena súdnemu exekútorovi. Najmä konštatovanie, že obidve právne subjekty zanikli, t. j. oprávnený aj povinný, pričom nebolo zisťované, či nemajú právnych nástupcov...

Krajský súd prejednal vec v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáhal preskúmania napadnutého rozhodnutia, a zistil, že odvolaniu nie je možné vyhovieť.

Návrh na začatie exekúcie podala V., so sídlom v B. Povinným bol F., spol. s r. o., ktorý v priebehu súdnej exekúcie dňa 3. 6. 2005 bol vymazaný z obchodného registra. Výmaz obchodnej spoločnosti bol bez právneho nástupníctva.

V. oznámila okresnému súdu dňa 19. 9. 2006 postúpenie pohľadávky postupníkovi V., a. s. v likvidácii. Preto podľa § 37 ods. 3 Exekučného poriadku po oznámení postúpenia pohľadávky súd mal pokračovať v exekúcii pre vymoženie pohľadávky už pre oprávneného V., a. s.. Keď V., a. s., oznamoval exekútorovi, že postúpil pohľadávku z exekúcie na S., a. s., tak S., a. s., B., uviedla, že nie je účastníkom konania na strane oprávneného. Nenadobudla pohľadávku od spoločnosti V. proti povinnému F., s. r. o., pretože povinný bol vymazaný z obchodného registra. Preto oprávneným v tejto veci je naďalej V., a. s.. Okresný súd na to reagoval uznesením zo dňa 21. 2. 2007 a nepripustil, aby z exekučného konania vystúpila V., a. s., so sídlom v B., a do konania namiesto oprávneného vstúpila S., a. s.. Súd vyhlásil exekúciu za neprípustnú, pretože oprávnený, v tomto prípade už V., a. s., ako aj povinný zanikli výmazom z obchodného registra.

Spoločnosť V., a. s., bola vymazaná z obchodného registra bez právneho nástupcu ku dňu 18. 6. 2003. Povinný bol vymazaný z obchodného registra 3. 6. 2005 takisto bez právneho nástupcu. Ak zanikli oprávnený aj povinný bez právneho nástupcu, nie je možné rozhodovať o nároku súdneho exekútora na odmenu, pretože neexistujú subjekty, ktoré je možné zaviazat' na vyplatenie odmeny súdnemu exekútorovi. Okresný súd správne rozhodol, ak náhradu trov konania účastníkom nepriznal. Aj keď ustanovenie § 200 ods. 2 Exekučného poriadku hovorí o tom, že ak súd rozhodne o zastavení exekúcie, rozhodne o tom, kto a v akej výške platí trovy exekúcie, nie je možné v tejto veci zaviazat' tretiu osobu, a to štát na náhradu trov exekúcie, pretože Slovenská republika nebola účastníkom exekučného konania. Účastníkmi exekúcie boli iné subjekty, a to oprávnený - pôvodne V., neskôr V., a. s., a povinný – F., s. r. o., ktoré subjekty v priebehu exekúcie zanikli bez právneho nástupníctva. Okresný súd rozhodol správne, ak nepriznal náhradu trov exekúcie súdnemu exekútorovi.

Krajský súd potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti, nakoľko rozhodnutie okresného súdu bolo správne.

Exekútor poukazuje na nepreskumatelnosť rozhodnutia o zastavení exekúcie, keď súd konštatoval, že obaja účastníci konania ako právne subjekty zanikli. Krajský súd v tejto veci odkazuje na predchádzajúce uznesenie Okresného súdu Prešov zo dňa 21. 2. 2007, že nepripúšťa, aby z exekučného konania vystúpil oprávnený V. a aby do konania namiesto neho vstúpil oprávnený S., a. s., a vyhlasuje exekúciu za neprípustnú. V dôvodoch tohto rozhodnutia sa uvádza, že oprávnený po V. V., a. s., ako aj povinný zanikli výmazom z obchodného registra. Toto rozhodnutie je právoplatné. Na základe tejto skutočnosti podľa § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku č. 233 mohlo byť vydané len uznesenie o zastavení exekúcie. Rozhodnutie o zastavení exekúcie zo dňa 26. 3. 2007 vychádza z predchádzajúcich dôvodov rozhodnutia z 21. 2. 2007 o vyhlásení exekúcie za neprípustnú. Námietky súdneho exekútora na nepreskúmateľnosť rozhodnutia o zastavení exekúcie sú nedôvodné.“

Z namietaného uznesenia krajského súdu podľa názoru ústavného súdu nevyplýva zjavná jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu pri aplikácii všeobecne záväzných právnych predpisov. Krajský súd odôvodnil svoje rozhodnutie s použitím príslušných zákonných ustanovení, pričom sa zaoberal zánikom účastníkov konania tak oprávneného, ako aj povinného. Vo svojom rozhodnutí však opomenul odôvodniť, resp. vysvetliť, prečo sa stotožnil len s odkazom na uznesenie okresného súdu sp. zn. 23 Er 5737/01 z 21. februára 2007, že nepripúšťa, aby z exekučného konania vystúpila oprávnená (V.) a do konania vstúpil iný oprávnený, a to S., a. s., a vyhlasuje exekúciu za neprípustnú, keď skutočnosť, že oprávnená (V.) zostala účastníkom konania vedeného tak na okresnom súde pod sp. zn. 23 Er 5737/01, ako aj účastníkom konania na krajskom súde vedenom pod sp. zn. 12 CoE 6/2007, vôbec nepovažoval za právne relevantnú. Absencia odpovede na túto otázku znamená zjavnú neodôvodnenosť a arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia, nezlučiteľnú s obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že základné právo sťažovateľa upravené v čl. 46 ods. 1 ústavy a právo upravené v čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 12 CoE 6/2007-57 z 29. apríla 2008 porušené boli.

2. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením krajského súdu

Čo sa týka namietaného porušenia základného práva sťažovateľa upraveného v čl. 20 ods. 1 ústavy a práva upraveného v čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu, ústavný súd uvádza, že v nadväznosti na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru a zrušenie uznesenia krajského súdu sp. zn. 12 CoE 6/2007 z 29. apríla 2008 sa v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu (II. ÚS 182/06) otvára priestor na to, aby sa krajský súd sám vyrovnal s ochranou označených práv hmotného charakteru. Preto ústavný súd sťažnosti v časti, v ktorej sa sťažovateľ domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, nevyhovet uprednostňujúc právomoc všeobecného súdu na ochranu subjektívnych hmotných práv účastníkov konania pred ochranou v konaní pred ústavným súdom.

Pri tomto rozhodovaní ústavný súd prihliadol na svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07), ktorej súčasťou je aj právny názor, že všeobecný súd môže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy a právo vyplývajúce z čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu, ak toto porušenie vyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocésne princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, k čomu v danom konaní došlo.

III.

Pretože ústavný súd rozhodol o porušení základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 12 CoE 6/2007 z 29. apríla 2008, v súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy zrušil toto rozhodnutie a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom advokátom JUDr. P. P. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2007, ktorá bola 632,54 € (19 056 Sk).

Sťažovateľ úhradu trov konania nevyčíslil, a tak ústavný súd priznal na základe zistení zo spisu úhradu trov konania za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 105,42 € (3 176 Sk), t. j. spolu 210,85 € (6 352 Sk), čo spolu s režijným paušálom 2 x 6,31 € (190 Sk) (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 223,46 € (6 732 Sk).

Priznanú úhradu trov konania je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

Sťažovateľ sa nedožadoval poskytnutia primeraného finančného zadostučinenia podľa čl. 127 ods. 3 ústavy, a preto ústavný súd o tejto otázke nerozhodoval.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. apríla 2009